

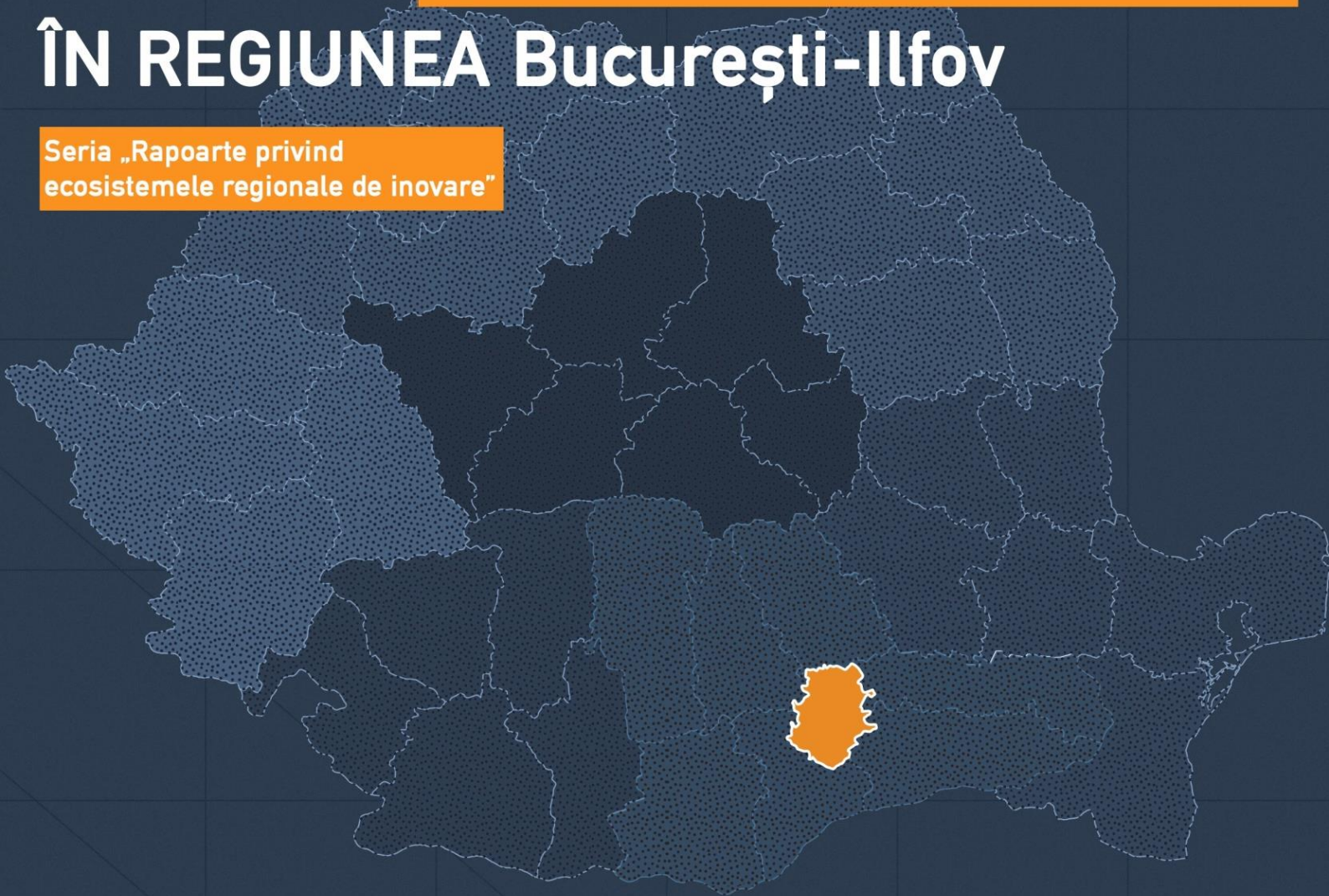

UNIUNEA EUROPEANĂ

POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ ÎN DOMENIUL **INDUSTRIA ALIMENTARĂ** ÎN REGIUNEA București-Ilfov

Seria „Rapoarte privind
ecosistemele regionale de inovare”

Autori:
Ruxandra Miuți, Cristina Carată

Editori ai seriei de rapoarte:
Raluca Săftescu, Radu Gheorghiu,
Bianca Dragomir, Marius Mitroi, Adrian Curaj

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

ue *fiscdi*

Septembrie 2018

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Cuprins

SERIA “RAPOARTE PRIVIND ECOSISTEMELE REGIONALE DE INOVARE”	3
SPECIALIZAREA INTELIGENTĂ CA PROCES.....	4
PRECIZĂRI METODOLOGICE.....	6
REZULTATELE ANALIZEI REGIONALE.....	8
A. Context: Domeniul industrie alimentară	8
B. Analiza multicriterială a domeniului industrie alimentară în regiunea București-Ilfov	13
REMARCI FINALE.....	17
NOTĂ DE ÎNCHEIERE ȘI MULȚUMIRI	19
BIBLIOGRAFIE.....	20

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

ue fiscați
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Seria “Rapoarte privind ecosistemele regionale de inovare”

Prezentul raport a fost elaborat în cadrul proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020”, cod SIPOCA 27, implementat de *Ministerul Cercetării și Inovării* (MCI) în parteneriat cu *Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării* (UEFISCDI) și *Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale* (INCSMPS) în perioada august 2016 - iulie 2019 și cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA).

Documentul face parte dintr-o serie de rapoarte care au ca scop identificarea și analiza bazată pe evidențe a unor domenii în cadrul cărora se pot ulterior defini nișe de specializare inteligentă la nivelul fiecărei regiuni. Procesul, început în 2017 prin publicarea a două rapoarte pentru fiecare regiune (disponibile pe [pagina dedicată proiectului](#)), a fost adâncit prin analiza a 3-5 domenii și/sau subdomenii de granularitatea unor micro-ecosisteme locale de inovare.

Aceste rapoarte au avut la bază o metodologie comună, atât pentru faza de identificare a domeniilor, cât și pentru cea de analiză (vezi secțiunea Precizări metodologice).

Domeniile care fac obiectul acestor rapoarte nu sunt restrictive, ci reprezintă baza unei conversații la nivelul actorilor de inovare din regiune. Miza acestei conversații este ca actorii regionali și naționali:

- să identifice în cadrul acestor domenii relativ mari un set restrâns de nișe de specializare, care să le permită avansul substanțial în cadrul unor lanțuri globale de valoare adăugată;
- să identifice complementarități de interese și abilități, care să reprezinte baza unor colaborări efective;
- împreună cu autoritățile responsabile de finanțarea în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării (CDI), să definească instrumente suport adecvate.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

uefiscdi
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Specializarea inteligentă ca proces

„Specializarea inteligentă” reprezintă stindardul politicii industriale europene. Redusă la esență, specializarea inteligentă vizează concentrarea resurselor financiare și a altor mecanisme de sprijin într-un număr limitat de domenii prioritare în care regiunile pot concura cu succes pe piețele internaționale.

La baza procesului de specializare inteligentă se află „descoperirea antreprenorială” - un proces bazat pe dovezi (*evidence-based*), participativ și iterativ (repetat periodic) de identificare, la nivel regional, a domeniilor cheie de competitivitate. Acestea urmează să fie susținute financiar în special prin scheme de sprijin pentru inovare. La nivel european, finanțarea pentru specializări inteligente pentru ciclul 2014-2020 este de aproximativ 120 mld euro, ceea ce face din această politică cel mai mare experiment de politică industrială din istorie (Radosevic et al., 2016).

Acest demers se bazează pe ideea că *regiunile* „dețin cunoașterea despre sistemele locale de inovare și pot mobiliza actorii economici către un scop comun” (EC, 2012, p12). Ca atare, noua politică industrială păstrează în plin plan forțele pieței și ale antreprenoriatului privat, acordând guvernelor „rolul strategic și de coordonare în sfera productivă dincolo de simpla asigurare a dreptului de proprietate, a respectării acordurilor contractuale și a stabilității macroeconomice” (Rodrik, 2004, p.3).

În România a avut loc în 2013 un amplu proces participativ (www.cdi2020.ro), care a dus la identificarea unor priorități de specializare inteligentă la nivel național. Prioritățile au fost incluse în *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020*. În același timp, majoritatea regiunilor și-au elaborat strategii regionale de inovare (RIS3) pentru ciclul de finanțare care se încheie în 2020.

Continuarea demersului de descoperire antreprenorială, prin definiție unul care se desfășoară iterativ, este extrem de importantă în vederea revizuirii periodice a priorităților identificate. Revizuirea este necesară atât datorită oportunităților economice și tehnologice emergente și dinamicii economiilor locale, cât și în urma experienței câștigate în cadrul priorităților finanțate. Este de așteptat ca o bună parte din revizuire să ducă la adâncirea specializării, prin definirea mai clară a unor nișe care permit o poziționare superioară în lanțurile globale de valoare adăugată.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fisc* *di*
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Descoperirea antreprenorială are, în afară de rezultatele din planul politicilor publice, beneficii importante de proces: actorii inovativi locali sunt stimulați să exploreze opțiuni strategice și soluții de colaborare. Prea adesea, specializarea inteligentă este înțeleasă ca fiind primordial sau chiar exclusiv asociată unei liste de priorități în finanțarea publică prin fonduri structurale. Prin demersul acestui proiect, se încearcă în primul rând crearea unei culturi a dialogului de descoperire antreprenorială la nivel regional și național. Acest dialog pleacă de la motivațiile strategice ale actorilor economici și de cercetare, de la nevoile lor de colaborare și duce, în final, la adecvarea periodică a instrumentelor de sprijin care le sunt destinate.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Precizări metodologice

Raportul de față reflectă analiza informațiilor culese în perioada ianuarie 2017 - august 2018, prezentând dinamica domeniului industrie alimentară în regiunea București-Ilfov. Selectarea acestui domeniu, alături de altele din regiune, a avut la bază o analiză atât a actorilor cu potențial de inovare, cât și mai larg a agenților economici de pe plan local, precum și a unor factori istorici specifici zonei.

Analiza propriu-zisă este structurată pe șapte criterii considerate relevante pentru evaluarea potențialului domeniului de a deveni specializare inteligentă în regiune, respectiv: importanța domeniului în economia regională, piața, intensitatea de inovare în domeniu, disponibilitatea resurselor umane calificate în domeniu, valorificarea unor resurse locale (altele decât cele umane, dacă este cazul), nivelul de colaborare între actorii din domeniu, gradul de sofisticare tehnologică.

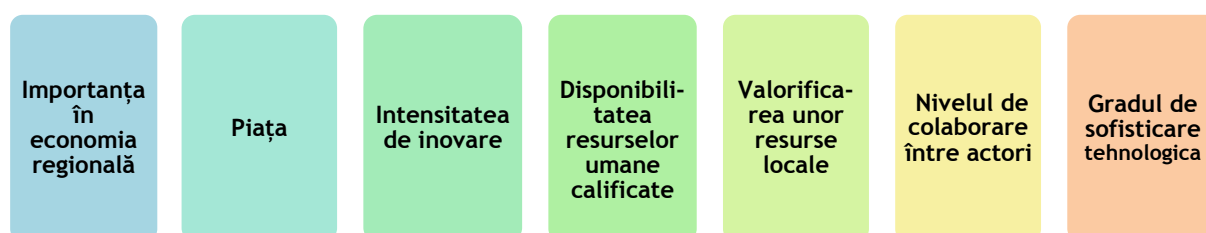

Figura 1. Criterii folosite pentru analiza domeniilor selectate

Pentru fiecare dintre aceste criterii s-au dezvoltat o serie de argumente care să permită o evaluare a domeniului bazată pe evidențe. Astfel, aceste argumente fac referire atât la informații statistice (cum ar fi numărul de firme, cifra lor de afaceri, valoarea exporturilor), performanțe punctuale (precum investiții majore, inovații sau produse de top), tendințe internaționale relevante (dinamica de piață europeană sau globală, noi valori tehnologice), cât și la opinii exprimate de reprezentanți ai mediului de afaceri privind dinamica ecosistemului regional aferent domeniului.

Pentru colectarea acestor informații, autorii acestui raport au efectuat o cercetare aprofundată a surselor de tip statistic, a studiilor disponibile și chiar a presei, au realizat o hartă a actorilor relevanți (companii cu activități inovative, investitori și finanțatori, organizații suport, universități și institute de cercetare-dezvoltare, organizații cu rol catalizator, reprezentanți ai societății civile, autorități publice relevante în domeniu), urmată de interviuri semi-structurate cu o parte dintre aceștia.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fisc* *di*
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Informațiile colectate au fost transformate în argumente punctuale, fiecare fiind susținut de surse și evaluat ca importanță pe o scară de la 0 la 5. Acest demers a permis agregarea unor scoruri per criteriu și, în final, per domeniu.

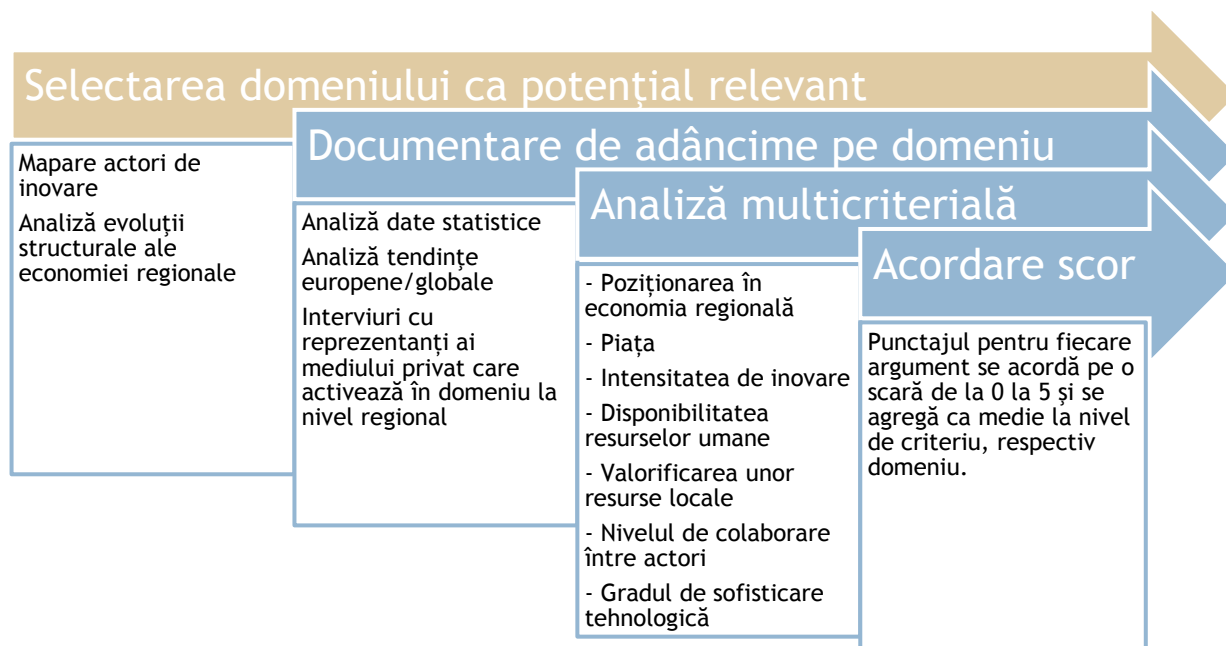

Figura 2: Etapele analizei domeniilor

Ca urmare a acestei metodologii, raportul cuprinde o descriere istorico-contextuală a domeniului industrie alimentară în regiunea București-Ilfov, urmată de tabelul de argumente asociate fiecărui criteriu și, în final, de o reprezentare grafică sintetică a scorurilor obținute per criteriu pentru domeniul în discuție.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Rezultatele analizei regionale

A. Context: Domeniul industrie alimentară

Domeniul și istoria sa pe plan local

Conform NACE, clasificarea activităților economice în Comunitatea Europeană, sectorul alimentar și al băuturilor include fabricarea produselor alimentare și a băuturilor și fabricarea produselor din tutun. Pentru a face o analiză a industriei alimentare pe plan local și în context european, **prezentul raport se referă la fabricarea produselor alimentare și a băuturilor**. În Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN), industria alimentară și fabricarea băuturilor sunt încadrate în secțiunea C, Industrie prelucrătoare, diviziunile 10, respectiv 11, având corespondență cu NACE rev.2.

Din punct de vedere al cifrei de afaceri realizată în 2016, **pe prima poziție în clasamentul domeniilor din industria prelucrătoare din regiunea București - Ilfov se află fabricarea berii (CAEN 1105)**, cu 3.835 mil. lei. În 2017, piața locală de bere a crescut cu 2%, arată datele furnizate de Euromonitor, în timp ce în 2021 se estimează că va crește cu aproape 9% față de anul 2019 (Forbes, 2019). Topul celor mai mari companii din regiune prezente pe piața este dominat de grupul japonez Asahi Group, care a cumpărat, în 2016, activele SABMiller din Europa Centrală și de Est, producătorul brandurilor Timișoreana, Ursus și Ciucaș, având o cotă de piață de 35,8% la nivel național, fiind urmat de Heineken, cu 32,7%. Astfel, cei doi producători de bere dețin aproape 70% din piața națională de bere.

În același clasament, **urmează producția de băuturi răcoritoare nealcoolice (CAEN 1107)**, cu o cifră de afaceri de 3.575 mil. lei în 2016. În regiune sunt reprezentate cele mai valoroase branduri din industrie, Coca-Cola HBC Romania, de exemplu, fiind cea mai mare companie din industria locală de bauturi non-alcoolice și cea de-a doua din industria bunurilor de larg consum (FMCG), cu o cifră de afaceri de 2,1 mld. lei în 2017. Este urmată de Quadrant-Amroq Beverages, care aparține grupului Pepsico, cu cifră de afaceri de 700 mil. lei în 2017, și Romaqua Group, proprietar al unor branduri locale cum ar fi Giusto, cu 630 mil. lei (Florescu, 2017).

Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate este reprezentată în regiune de 18 firme (0,03% din totalul agenților economici din județ) și 2.396 angajați (1,43% din totalul de angajați din județ),

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

care realizează o cifră de afaceri de 2,6 mld. lei (587,9 mil. euro), reprezentând 3,03% din cifra de afaceri a județului, și un profit de 315,8 mil. lei (71,8 mil. euro), reprezentând 5,50% din profitul net realizat în județul Ilfov (PIAROM, 2015).

Alte subdomenii cu cifre de afaceri semnificative sunt fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase (CAEN 1082), cu 1.149 mil. lei, fabricarea produselor din carne (CAEN 1013), cu 970 mil. lei și prelucrarea și conservarea cartofilor (CAEN 1031), cu 930 mil. lei.

Județul Ilfov contribuie majoritar la importanța domeniului în regiunea București - Ilfov, industria alimentară, a băuturilor și tutunului fiind cea mai importantă ramură din județ, cu o pondere de 72.5% din valoarea producției totale a județului și o pondere de 8.0% în valoarea producției naționale a ramurii respective, în anul 2015, conform datelor furnizate de Consiliul Județean Ilfov (Consiliul Județean Ilfov, n.d). Producția regională s-a axat pe anumite subdomenii specifice zonei, datorită producției agricole existente: preparate din carne, legume conservate prin sterilizare, produse zaharoase de cofetărie, băuturi alcoolice.

Se așteaptă ca sectorul alimentar din regiunea București-Ilfov să se dezvolte considerabil până în 2022, fapt determinat de îmbunătățirea pieței forței de muncă în regiune, de creșterea salariilor reale și de nivelul scăzut al inflației (USDA, 2017). BMI Research prezenta în 2017 o perspectivă pozitivă pentru sectorul alimentar și al băuturilor din România în această perioadă, pe fondul creșterii puternice a consumului privat. Același studiu estima o rată anuală de creștere compusă (CAGR) de 5,6% în perioada 2014-2019 (USDA, 2017).

Potrivit companiei GTK East Consulting, cifra de afaceri din serviciile alimentare este estimată să continue trendul ascendent și să atingă 1,51 mld. USD în 2020, acestea devenind un motor pentru dezvoltarea producției alimentare regionale, dacă luăm în calcul conceptul de "nearness", care descrie tendința de a scurta lanțul de achiziție, apelând la furnizori locali (USDA, 2017).

În prezent, în Ilfov, în industria alimentară și fabricarea băuturilor sunt înregistrate cele mai multe contracte de muncă (24.656 în industria alimentară, respectiv 7.657 în domeniul fabricării băuturilor), comparativ cu celelalte domenii ale industriei prelucrătoare, reprezentând 39% din totalul de 82.209 contracte de muncă din județ (PIAROM, 2015).

Referitor la actorii non-business, pe plan regional se remarcă Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Bioresurse Alimentare - IBA București, care

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

produce alimente pentru consumatori cu nevoi speciale (consumatori bolnavi de celiachie sau fenilcetonurie) în stațiile sale pilot și colaborează cu clinici specializate în diferite boli metabolice pentru obținerea de alimente personalizate (IBA București, n.d). IBA București a obținut premii la nivel național și internațional pentru diferite produse alimentare inovative (produse alimentare fără gluten sau cu index glicemic mic), de ex. premiul I la a XXII-a ediție a Simpozionului Asociației Specialiștilor din Morărit și Panificație din România cu tema „Calitate și siguranță în morărit și panificație”, Galați, România, în 2013.

Potrivit companiilor de cercetare de piață, produsele alimentare reprezintă două treimi din totalul coșului anual de cumpărături. Dintre acestea, **pe lângă produsele de bază, se observă o tendință a consumatorilor de a achiziționa din ce în ce mai multe produse premium** (fructe de mare, produse naturiste sau, în general produse de calitate superioară), ceea ce creează o piață în creștere pentru produse inovatoare. Schimbarea preferințelor consumatorilor și reglementările privind siguranța alimentară vor continua să stimuleze piața pentru produse alimentare ecologice și sănătoase.

Piața pentru categoriile de produse cu valoare adăugată, cum ar fi pește și fructe de mare, fructe uscate, miere, cereale pentru micul dejun, a crescut din 2015, contribuind la creșterea sectorului în ansamblul său (Gain Report, 2017). Pe fondul schimbărilor demografice, inovării și evoluției preferințelor clienților, perspectivele sectorului sunt pozitive, iar creșterea este de așteptat să se accelereze în anii următori: 5% CAGR pentru perioada 2016-2021, comparativ cu 4% în perioada 2011-2016 (McKinsey, 2018). În regiune, de exemplu, firma Negro 2000 a creat gama de produse pentru un stil de viață sănătos, Gastronatura. Consumatorii de produse Negro 2000 au început să cumpere în 2017 produse mai scumpe din aceeași categorie (preparate din pește și fructe de mare).

Un aspect important pentru analiza subdomeniului îl reprezintă securitatea alimentară. Se consideră că țările cele mai favorizate din punctul de vedere al securității alimentare sunt cele cu potențial agricol, care pot furniza cantități de produse agricole și produse alimentare mai mari decât nevoile lor naționale. Printre aceste țări se numără și România, care are un potențial agricol considerabil, ocupând locul 5 între țările UE, capabilă să acopere necesarul de alimente pentru aprox. 80 de milioane de oameni. Acest avantaj comparativ pe care îl are România este insuficient exploatat, deoarece, în estimarea experților și a instituțiilor naționale și internaționale din UE, cca. 70% din cererea agregată de alimente este acoperită din importul unor astfel de produse (Bâzgă, 2012).

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

În concluzie, se poate aprecia că regiunea București - Ilfov va putea contribui la atingerea pragului de independență alimentară a României, cu impact asupra balanței comerciale. Este esențială, însă, setarea premiselor pentru valorificarea producției agricole prin crearea de produse alimentare inovatoare, care să facă față competiției cu produsele de import.

Contextul internațional (Dinamica globală a domeniului)

La nivel internațional, veniturile din segmentul „produse alimentare și băuturi” sunt estimate la 107,8 miliarde USD în 2019. Se estimează, de asemenea, că veniturile vor înregistra o rată anuală de creștere (CAGR 2019-2023) de 9,1%, ajungând la 152,7 miliarde USD în 2023. Din perspectiva comparației între actori globali, cele mai multe venituri (22,3 miliarde USD în 2019) sunt generate în China (Statista, 2018).

Industria alimentară și a băuturilor este cel mai mare sector al industriei prelucrătoare din UE, în ceea ce privește locurile de muncă și valoarea adăugată. Această industrie prezintă, de asemenea, un avantaj în comerțul cu țările din afara UE: are un excedent comercial important în comerțul cu alimente, iar produsele alimentare specifice din UE sunt apreciate pe piața internațională. În ultimii 10 ani, exporturile UE de alimente și băuturi s-au dublat, ajungând la peste 102 miliarde USD și contribuind la un sold pozitiv de aproape 34 de miliarde de USD. Conform Statista, se estimează că încasările pe piața alimentară europeană se vor ridica la 731 miliarde USD în 2018. Se estimează că piața va crește anual cu 2,1% (CAGR 2018-2021). Cel mai mare segment al pieței este segmentul „Produse lactate”, evaluat la 140,5 miliarde USD în 2018.

Raportul FoodDrinkEurope 2017 prezintă contribuția industriei la economia Europei, situația fiind următoarea: 4,24 milioane de angajați în întreaga UE, cifra de afaceri de peste 1 trilion de euro și un sold comercial pozitiv 30 de miliarde de euro. În jumătate din statele membre, industria alimentară și a băuturilor este cel mai mare angajator din industria prelucrătoare. 99% dintre companiile care produc alimente și băuturi sunt întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri). Acestea generează aproape 50% din cifra de afaceri a industriei alimentare și a băuturilor și valoarea adăugată și reprezintă peste 60% din ocuparea forței de muncă în acest sector (Fooddrink Europe, 2017).

Potrivit raportului Prophet Brand Relevance din decembrie 2017, mărcile de top de bunuri ambalate pentru consumatori (*consumer packaged goods* - CPG) își pierd

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

treptat relevanța. Două treimi dintre acestea au înregistrat în 2015 scăderea vânzărilor, primele 5 având o scădere cu 13 miliarde USD a vânzărilor, în ciuda sumelor imense investite în publicitate. Oamenii nu mănâncă mai puțin ci aleg, din ce în ce mai des, brandurile care reflectă nevoile și valorile lor. Astăzi se dezvoltă brandurile mai mici, care se folosesc de noile media pentru conectarea în timp real la nevoile consumatorului și pentru a construi încredere și autenticitate. (Prophet, 2017).

O altă tendință internațională se referă la faptul că **generația Z, pe punctul de a intra pe scena industriei alimentare, este într-o căutare constantă de noi experimente. Se anticipează că generația Z va alege în mod sistematic hrana proaspăt gătită și alimentele sănătoase.** Tinerii din această generație preferă să folosească aragazul în locul microundelor și sunt bucătari mai intuitivi. Pentru ei, generația cea mai diversă din punct de vedere etnic, va fi firesc să consume o varietate de alimente, fapt ce reflectă deschiderea lor la culturi diferite și apetitul pentru experiment (Lempert, 2016). Această generație de 50 de milioane de oameni - acum cu vârsta cuprinsă între 5 și 20 de ani - a fost influențată de recesiune și, prin urmare, este dispusă să depună eforturi pentru un viitor stabil, fiind de asemenea precauți din punct de vedere financiar - se opun „lăcomiei corporative”, nu au încredere în branduri și cer transparență.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

B. Analiza multicriterială a domeniului industrie alimentară în regiunea București-Ilfov

criterii	Argumente	Surse date	Scor	Medie Criteriu
C1.Importanța domeniului în economia regională	Industria alimentară, a băuturilor și tutunului deține o pondere de 72.5% din valoarea producției totale a județului Ilfov, fiind cea mai importantă ramură din județ.	Consiliul Județean Ilfov, n.d.	5	4,60
	Din totalul de 68 mld. euro (2016) al investițiilor străine în domeniul industriei alimentare, la nivel național, 60% sunt în regiunea București-Ilfov.	Ziarul Financiar 2017	5	
	Raportul productivitate per costuri personal în regiune este de 220% la fabricarea băuturilor și de 154% la industrie alimentară, fiind cele mai ridicate din domeniile din industria prelucrătoare.	Piarom, 2015	5	
	În Ilfov, în industria alimentară și fabricarea băuturilor erau înregistrate în 2015 cele mai multe contracte de muncă (24.656, respectiv 7.657), comparativ cu celelate domenii ale industriei prelucrătoare, reprezentând 39% din totalul de 82.209 contracte de muncă.	Piarom, 2015	4	
	Rata excedentului brut din exploatare (indicator care se reflectă în PIB) pentru fabricarea băuturilor, la nivelul regiunii, este de 13,9% mai mare față de media UE, aceasta fiind cea mai mare din ramura industriei prelucrătoare.	Piarom, 2015	4	
C2. Piața	În 2016, producția alimentară în regiune a crescut doar cu 2,7 %, pe când consumul de produse alimentare a crescut de 5 ori.	FRD Center, 2017	4	4,20
	Vânzările de produse alimentare, băuturi și tutun în România au crescut cu cca 16% în 2016 față de 2015.	Institutul Național de Statistică, n.d.	5	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>Importul de produse alimentare la nivel național a atins în 2016 recordul de 5,8 mld. Euro, ceea ce dovedește puterea de absorbție mare a pieței comparativ cu ceea ce acoperă în prezent producția internă.</p>	Institutul Național de Statistică	4	
	<p>Produsele alimentare reprezentau în 2015 52% din totalul vânzărilor cu amănuntul la nivel național.</p>	Euromonitor International, 2016.	4	
	<p>Pe piața globală se constată creșterea consumului de produse premium (fructe de mare, produse naturiste sau, în general produse de calitate superioară). În regiune, de exemplu, firma Negro 2000 a creat gama de produse pentru un stil de viață sănătos, Gastronatura.</p>	Global Agricultural Information Network, 2017	4	
C3. Intensitatea de inovare în domeniu	<p>În regiune sunt doar 3 institute de cercetare-dezvoltare în domeniu, cu finanțare extrabugetară.</p>	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	2,00
	<p>Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Bioresurse Alimentare - IBA București este premiat la nivel național și internațional pentru produse alimentare fără gluten sau cu index glicemic mic, pe care le și produce, la scară mică.</p>	Bioresurse, n.d.	4	
	<p>Sunt prezente în regiune companii multinaționale (exemplu Nestle) care au activitate de CDI, însă cercetarea nu are loc în regiune.</p>	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	1	
	<p>Companiile active în industria alimentară în regiune importă tehnologii inovatoare (sisteme de ambalare și de conservare).</p>	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
C4. Disponibilitatea resurselor umane calificate în domeniu	<p>Pentru industria alimentară se estimează o creștere foarte mică a cererii de forță de muncă cu calificare în domeniu până în 2020 (0,8%), care poate fi acoperită cu resursele disponibile.</p>	Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2016 - 2025 Regiunea de Dezvoltare București - Ilfov	4	3,00

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fisc* *di*
INOVAȚIE ȘI CREAȚIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	În centrul universitar București se află cca 5 facultăți cu specializări în domeniul alimentar și domenii complementare (chimie alimentară și tehnologii biochimice).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	
	În regiune este un singur colegiu tehnic de specialitate, care oferă 2 calificări (brutar - patiser, preparator produse din carne și pește), cu un număr de 14 locuri / an (2017).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
	În regiune sunt înregistrate cele mai multe contracte de muncă (24.656 în industria alimentară, respectiv 7.657 în domeniul fabricării băuturilor), comparativ cu celelalte domenii ale industriei prelucrătoare, reprezentând 39% din totalul de 82.209 contracte de muncă din județ.	Piarom, 2015	5	
C5. Valorificarea unor resurse locale (altele decât cele umane, dacă este cazul)	Extinderea <i>retail</i> -ului, ca urmare a creșterii populației active și a puterii de cumpărare în regiune, influențează sectorul alimentar și contribuie la dezvoltarea acestuia.	Global Agricultural Information Network, 2017	5	5,00
	Dezvoltarea turismului în regiune contribuie la creșterea cererii de produse alimentare de calitate.	Global Agricultural Information Network, 2017	5	
	Piața regională de retail în domeniul alimentar este considerată matură și adoptă tendințele globale de promovare a produselor locale, toți marii retaileri având produse ale brandurilor locale, cum ar fi Gusturi românești.	Global Agricultural Information Network, 2017	5	
	În Ilfov și în regiunile limitrofe este dezvoltată legumicultura, ceea ce a dus la dezvoltarea în regiune a producției de legume conservate prin sterilizare.	Consiliul Județean Ilfov, n.d.	5	
C6. Nivelul de colaborare între actorii din domeniu	Romexpo București găzduiește cele mai importante târguri internaționale de profil (Indagra, Agraria, Carnexpo, Gastropan).	FRD Center, 2017	5	2,80

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

	În regiune sunt active cele mai multe asociații profesionale și patronale din industrie (Romalimenta) sau subdomenii (Asociația Română a Cărnii etc.), la nivel național.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	5	
	În regiune se află IND-AGRO-POL, un cluster de inovare pentru principalii actori din sectorul agroindustrial și din sectoarele conexe.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	4	
	Rezultatele cercetării în domeniul alimentar din mediul academic și institutele de cercetare nu sunt preluate de industrie.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
	Nu se constituie consorții de cercetare între actorii în domeniu.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
C7. Gradul de sofisticare tehnologică	Sunt adoptate tehnologii moderne de conservare și ambalare (de ex. pentru vidarea produselor din carne).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	2,50
	Comaniile multinaționale prezente în regiune au adus tehnologii moderne (de ex. fabricarea pâinii "no touch").	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	4	
	Sunt folosite tehnologii noi în marketing și cercetare de piață (de exemplu pentru studierea preferințelor consumatorilor), printre care aplicații care încorporează Inteligența Artificială sau Machine Learning.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	
	În fabricație, nu sunt încă adoptate tehnologii de avangardă, cum ar fi, spre exemplu, <i>additive printing</i> .	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	

Tabelul 1: Argumentarea detaliată a potențialului domeniului industriei alimentare în regiunea București - Ilfov

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Remarci finale

Potențialul domeniului industrie alimentară de a fi specializare inteligentă este prezentat sintetic în Figura 3 și Tabelul 1 de mai sus.

Figura 3 prezintă evaluarea autorilor asupra argumentelor grupate pe cele șapte criterii specifice de analiză.

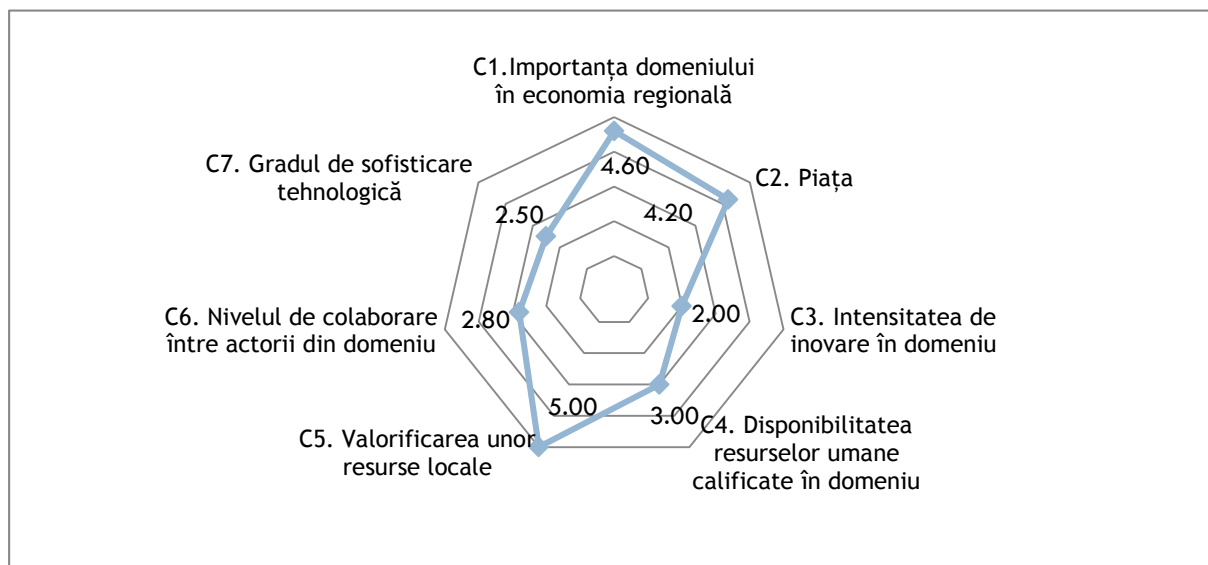

Figura 3: Evaluarea autorilor asupra argumentelor grupate pe cele șapte criterii specifice de analiză

Așa cum se observă, punctele tari ale domeniului sunt relaționate criteriilor C5. Valorificarea unor resurse locale și C1. Importanța domeniului în economia regională, în timp ce provocările sunt asociate dimensiunilor C7. Gradul de sofisticare tehnologică și C6. Nivelul de colaborare între actorii din domeniu.

În încheiere, este important de menționat că analiza răspunsurilor furnizate de către stakeholderii regionali intervievați a relevat că în regiunea București - Ilfov sunt prezente companii străine cu activitate în domeniul alimentar, în număr mare comparativ cu alte regiuni, care impun standarde de calitate la nivel internațional. În plus, semnalele de alarmă cu privire la utilizarea conservanților, a aromelor artificiale sau a zahărului, de exemplu, prezente și în reglementările UE sau internaționale influențează cererea, în sensul unei exigențe sporite. Din ce în ce mai mulți consumatori cer o anumită calitate, pe care industria alimentară trebuie să o ofere și industria ospitalității sau *retail*-ul trebuie să o adopte. În 3-5 ani,

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

producția alimentară se va schimba pe aceste premise, ceea ce obligă producătorii la investiții în cercetare sau în achiziția de tehnologii noi (de exemplu, în ambalarea produselor din carne în vid).

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE fiscați
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Notă de încheiere și mulțumiri

Specializarea inteligentă este un proces de transformare structurală, care presupune dezvoltarea unei viziuni împărtășite a actorilor regionali, capabilă să inspire re-alinieri strategice, colaborări și investiții pe termen lung ale acestora. De asemenea, această viziune trebuie transformată într-un plan strategic (*roadmap*), care să combine inițiativele actorilor cu politici publice de susținere. Raportul prezentat își propune să alimenteze dialogul de construcție a unei astfel de viziuni, esențială pentru saltul către competitivitatea bazată pe inovare.

Echipa de implementare a proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020”, cod SIPOCA 27, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) mulțumește reprezentanților mediului antreprenorial care au susținut demersul de analiză regională, prin contribuțiile lor în cadrul interviurilor și vizitelor de lucru.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Bibliografie

Specializare inteligentă

EC (European Commission) (2012), Guide for research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3);

Foray D. (2013), The economic fundamentals of smart specialisation, *Ekonomiaz* 83 (2), 55-78;

Gheorghiu R. Andreescu L, Curaj A., (2016), A foresight toolkit for smart specialisation and entrepreneurial discovery, *Futures* 80, 33-44;

Radosevic S., Curaj A., Gheorghiu R., Andreescu L., Wade I. (eds.) (2017), *Advances in the Theory and Practice of Smart Specialisation*, Elsevier;

Rodrik D. (2004), Industrial policy for twenty-first century, UNIDO Working Paper

Analiza domeniului

Anghel, I. 2017. "Investițiile străine au ajuns la 68 mld. euro în total. 60% din acești bani merg în regiunea București-Ilfov, în vreme ce Moldova abia dacă atinge un prag de 3%." *Ziarul Financiar*. 22 iunie 2017. Accesat la 21 august 2018. <https://www.zf.ro/companii/investitiile-straine-au-ajuns-la-68-mld-euro-in-total-60-din-acesti-bani-merg-in-regiunea-bucuresti-ilfov-in-vreme-ce-moldova-abia-daca-atinge-un-prag-de-3-16504962>

Bâzga, B. 2012. "Prospects for Food Security in Romania." *Procedia Economics and Finance* Volume 3, pp 1262-1267.

Consiliul Județean Ilfov. n.d. "Industria." Accesat la 21 august 2018.

http://www.cjilfov.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=8&Itemid=123&lang=ro

Dorobanți, B. 2018. "În 2017, românii au consumat 90,6 litri de bere per capita, unul dintre cele mai ridicate niveluri din Europa". *Forbes*. 1 aprilie 2018. Accesat la 7 august 2018. <https://www.forbes.ro/articles/in-2017-romanii-au-consumat-906-litri-de-bere-per-capita-unul-dintre-cele-mai-ridicate-niveluri-din-europa-111696>

Euromonitor International. 2016. "Retailing in Romania." Accesat la 9 august 2018. <https://www.euromonitor.com/retailing-in-romania/report>

Florescu, M. 2017. "Top 5 producatori de bauturi racoritoare din Romania". *Risco Business Intelligence*. 14 aprilie 2017. Accesat la 9 august 2018. <https://www.risco.ro/suport/avantaje-servicii-risco/top-5-producatori-de-bauturi-racoritoare-din-romania-1305>

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVAȚIE ȘI CREAȚIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

FoodDrink Europe. 2017. "Data & Trends of the European Food and Drink Industry 2017." Accesat la 9 august 2018.

<https://www.fooddrinkeurope.eu/publication/data-trends-of-the-european-food-and-drink-industry-2017/>

FRD Center. 2017. "Food Market in Romania 2016."

Global Agricultural Information Network Report. 2017. "Retail Food Sector."

Global Agricultural Information Network Report. 2017. "Hotel Restaurant and Institutional Food Service, Bucharest, Romania".

IBA București. n.d. Accesat la 9 august 2018. <http://bioesurse.ro/?lang=en>

Lempert, Ph. 2016. "Ten Food Trends That Will Shape 2017". *Forbes*. 14 decembrie 2016. Accesat la 21 august 2018.

<https://www.forbes.com/sites/phillempert/2016/12/14/the-supermarketgurus-2017-food-trend-forecast/#38693f1854b8>

McKinsey. 2018. "Food Processing & Handling. Ripe for disruption?"

PIAROM. 2015. "Studiul privind analiza forței de muncă la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, aferent anului 2015."

Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2016 - 2025 Regiunea de Dezvoltare București - Ilfov.

Prophet. 2017. "Top CPG Brands: On Borrowed Time." Accesat la 14 august 2018.

<https://www.prophet.com/2017/12/top-cpg-brands-on-borrowed-time/>

Statista. 2018. "Food & Beverages."

<https://www.statista.com/outlook/253/100/food-beverages/worldwide>

Top Firme. Județul Ilfov. 2018. Accesat la 9 august 2018.

<https://www.topfirme.com/judet/ilfov/>

USDA. 2017. "Romania: Hotel Restaurant and Institutional Food Service Romania."

USDA. 2017. "Romania: Retail Food Sector."

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVAȚIE ȘI CREAȚIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

Editorul materialului: Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării Dezvoltării și Inovării

Data publicării: Septembrie 2018

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE *fiscdi*
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

